10% pensioen ineens opnemen?

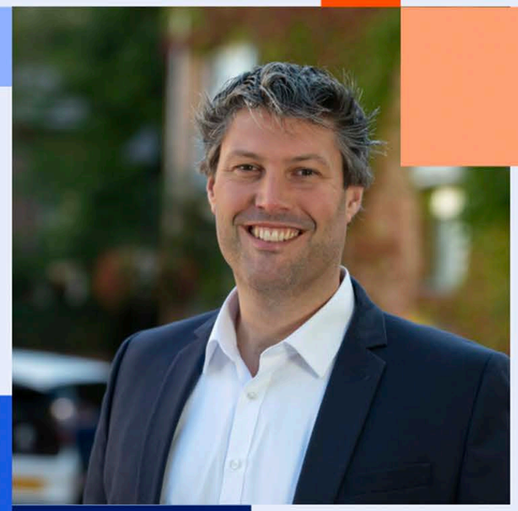
Even aan ChatGPT vragen!

12 nov 15:30

NIBUD × TWOPINE

Michael Visser

Pensioenexpert

NIBUD × TWOPINE

Marijn den Hartog

Creatief Directeur

- TWOPINE
- Digitaal maatwerk
- sinds 2010

NIBUD × TWOPINE

Centraal in ons verhaal

LLMs

Én: *Hoe helpen we gebruikers bij een goede keuze, zonder die voor hen te maken?*

NIBUD × TWOPINE

LLM (Large Language Model, “Taalmodel”)

- Een bepaald type Gen AI
  - ChatGPT
  - Gemini
  - Claude
  - Copilot
  - Mistral
- Bezit geen actuele, gecontroleerde gegevens. Maar kan enorme hoeveelheden context en data 'onthouden' en verbanden leggen om opeenvolgende woorden te voorspellen (op een overtuigende manier).

NIBUD × TWOPINE

LLM (Large Language Model, “Taalmodel”)

- Een bepaald type Gen AI
  - ChatGPT
  - Gemini
  - Claude
  - Copilot
  - Mistral

💡 Een LLM is in de basis ontworpen om een gesprek voort te zetten en behulpzaam te reageren. Niet om bij iedere vraag onafhankelijk vast te stellen wat objectief de beste beslissing voor iemand is.

- Bezit geen actuele, gecontroleerde gegevens. Maar kan enorme hoeveelheden context en data 'onthouden' en verbanden leggen om opeenvolgende woorden te voorspellen (op een overtuigende manier).

NIBUD × TWOPINE

EXPERIMENT 1

Pak je telefoon. Stel één vraag

Is het verstandig om 10% van mijn pensioen ineens op te nemen?

NIBUD × TWOPINE

Wat was de eerste reactie?

- **Gaf een duidelijk advies**
- **Woog de voor- en nadelen af**
- **Vroeg om meer informatie**

Wat was de eerste reactie?

- Gaf een duidelijk advies
- Woog de voor- en nadelen af
- **Vroeg om meer informatie** 🤞

Geen advies? Misschien juist verstandig

Herkent de vraag

Een AI-tool kan de mogelijkheden en gevolgen uitleggen.

Mist de context

Persoonlijke gegevens en voorkeuren zijn onbekend.

Vraagt terecht door

Een concrete aanbeveling vraagt om veel meer onderbouwing.

Wat als we meer context geven? ⟶

EXPERIMENT 2

Ik ga in 2029 met ***pensioen****. Ik krijg straks* ***€ 3.000 bruto*** *pensioen per maand,* ***naast mijn AOW****. Ik kan 10% ineens opnemen. Daarmee wil ik* ***samen met mijn vrouw*** *een* ***wereldreis*** *maken. We hebben* ***een eigen huis, geen grote schulden****. Mijn vrouw wil gaan, onze kinderen willen sparen. Wat zou jij doen?*

Sara	Martijn	Marijn	Tijn	Bruce	Laurens
Gemini	Claude	ChatGPT	Claude	Claude	Gemini
Neutraal, beide kanten	Wereldreis, na controle	Wereldreis, mits betaalbaar	Sterk overwegen om te gaan	Wereldreis maken	Nu gaan!

Kleine, informele test (n=6). Geen representatief onderzoek

”Als ik in jouw schoenen stond, zou ik nu gaan.” 🏝️

Klinkt overtuigend. Maar waarop is deze keuze gebaseerd?

”Als ik in jouw schoenen stond, zou ik nu gaan.” 🏝️

Getrained hoe mensen dit soort afwegingen bespreken

Gesprekscontext

Genereert ‘waarschijnlijkheden’ (kansberekening)

+

Een passend antwoord (niet automatisch de financieel juiste beslissing).

En we zijn er dol op ⟶

AI wordt een informatiekanaal.

Gebruik van generatieve AI om informatie op te zoeken, in de afgelopen week.

Bron: Reuters Institute, Gen AI and News Report 2026

De volgende pensioenkeuze begint dan misschien ook bij een AI-tool/chatbot. 🤖

AFM

Eén op zeven gebruikt AI bij financiële vragen

Uit de Consumentenmonitor 2026 blijkt verder dat 14% van de Nederlanders in de afgelopen twaalf maanden een AI-tool heeft gebruikt voor hulp bij financiële zaken.
Zij zetten AI vooral in om uitleg te krijgen, ingewikkelde informatie te vereenvoudigen of financiële mogelijkheden te vergelijken. Van degenen die AI gebruiken bij financiële zaken, beschouwt **29% de informatie of het advies van AI over het algemeen als betrouwbaar**.
Onder niet-gebruikers is dat 6%.

Maarrr... ⟶

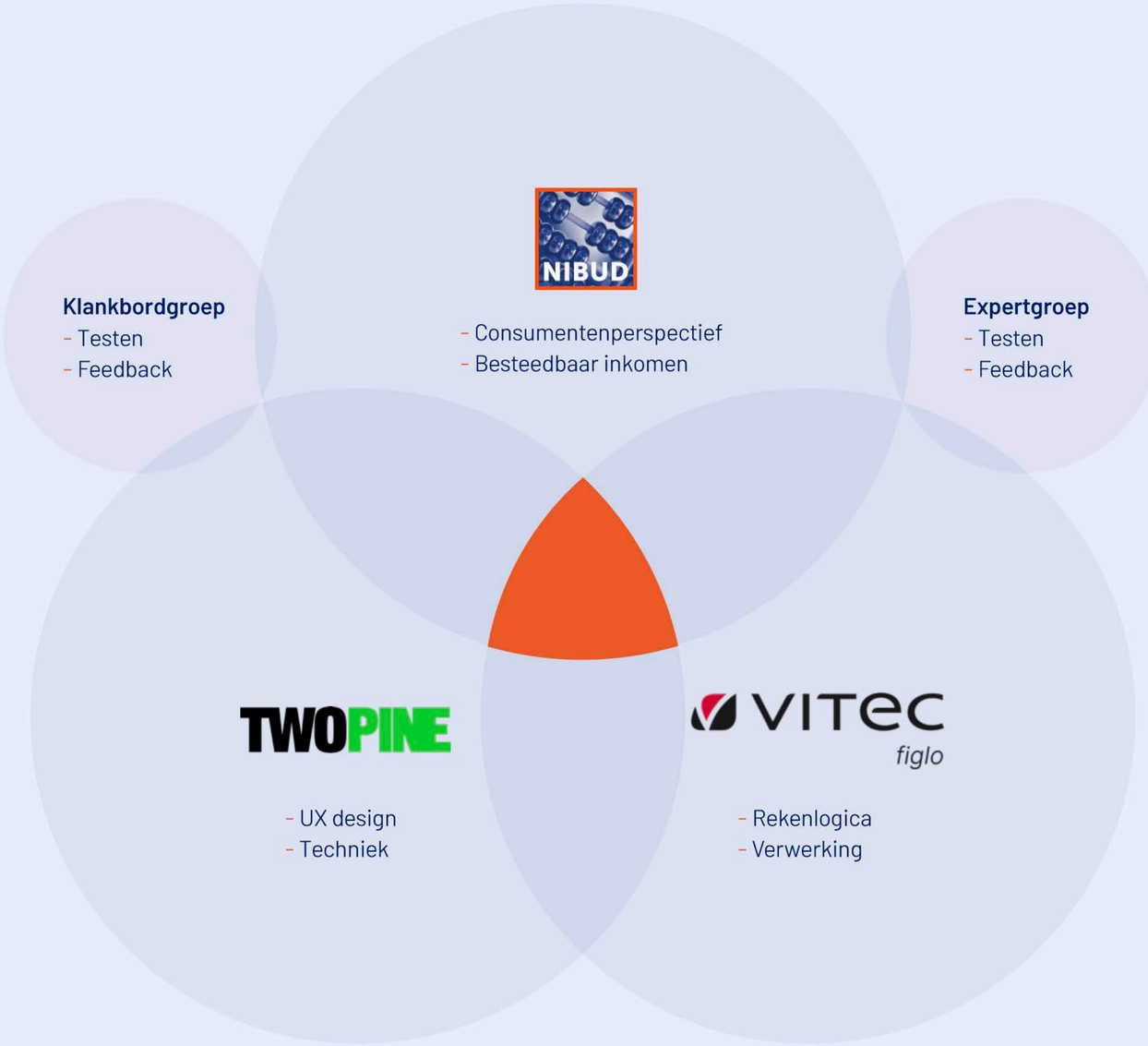

Een overtuigend AI-antwoord is nog geen financieel onderbouwde keuze.

Achter “10% ineens” zitten tientallen vragen, aannames en gevolgen.

Persoon	Leeftijd, huishouden, moment van pensioen
Inkomen	AOW, aanvullend pensioen, lijfrente, andere inkomsten
Gevolgen	Belasting, toeslagen, pensioen na opname

Ontwikkeld met kennis vanuit verschillende disciplines

Introductie
Voorbeelden
Persoonlijke rekenhulp
1 Persoonlijke situatie
2 Check je bedrag ineens
3 Netto bedrag ineens
4 Wat betekent dat voor jou?
5 Wat kan belangrijk voor jou zijn?
6 Jouw volgende stap
7 Samenvatting

Over deze tool
Veelgestelde vragen
Privacyverklaring
Responsible disclosure
Nibud

Het bedrag ineens

Check of dit voor jou een goede keuze is.

Als je met pensioen gaat, heb je verschillende keuzes. Eén van die keuzes is het bedrag ineens. Je mag dan op je pensioendatum maximaal 10% van je opgebouwde pensioen en lijfrente in één keer laten uitkeren.

Met deze rekenhulp krijg je een globaal inzicht in wat het bedrag ineens voor jou kan betekenen.

Start de rekenhulp

Bekijk voorbeelden

Bekijk de instructievideo

Check de gevolgen van het bedrag ineens

De keuze voor een bedrag ineens heeft gevolgen voor de korte én langere termijn.

Als je het bedrag ineens opneemt:

- Krijg je daarna maandelijks minder pensioen
- Betaal je in het jaar van opname meer belasting
- Kan je (tijdelijk) minder recht hebben op landelijke toeslagen en lokale tegemoetkomingen.
- Ontvang je nu geld dat anders gespreid wordt

Als je met pensioen gaat, heb je verschillende keuzes.
Eén van die keuzes is het bedrag ineens. Je mag dan op je pensioendatum maximaal 10% van je opgebouwde pensioen en lijfrente in één keer laten uitkeren.
Met deze rekenhulp krijg je een globaal inzicht in wat het bedrag ineens voor jou kan betekenen.

Start de rekenhulp

Bekijk voorbeelden →

Voorbeelden

Zelf oriënteren zonder direct zelf te rekenen.

Filters

Woonsituatie

Alleenstaand	Samen

Soort woning

Huurhuis	Koophuis

Maandelijks inkomen (bruto)

< 3.000	3.000 - 4000	> 4.000

Wim (68)

Alleenstaand | Huurhuis | 3.000 - 4.000

Inkomen per maand: € 3.399

Ik wil heel graag een extraatje aan mijn kinderen geven. Daarom wil ik kijken of ik een bedrag ineens zou willen hebben. Ik twijfel nog omdat ik daarna minder pensioen heb. Kan ik dan nog rondkomen? Dat is eigenlijk mijn grootste vraag.

Open voorbeeld →

Petra (68) **en Kees** (65)

Samen | Huurhuis | 3.000 - 4.000

Inkomen per maand: € 2.399

Ouderdom komt met gebreken. Ons werd daarom aangeraden met een bedrag ineens een buffer op te bouwen voor zorgkosten en andere onverwachte uitgaven. Natuurlijk willen we weten of het kan. Voordat we dat besluiten, gaan we langs bij een financieel adviseur.

Open voorbeeld →

Han (68) en **Els** (64)

Samen | Huurhuis | 3.000 - 4.000

Inkomen per maand: € 2.399

We willen kijken of het bedrag ineens wat voor ons is. We twijfelen daaraan, want we hebben een hoge huur. Die moeten we kunnen blijven betalen, dus dan is een stabiel inkomen wel zo fijn. Ik heb zelf een financiële achtergrond, dus we komen er samen wel uit.

Open voorbeeld →

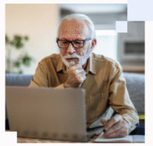
Henk (67)

Alleenstaand | Huurhuis | < 3.000

Inkomen per maand: € 2.629

Wat zou ik graag mijn nicht in Australië bezoeken. Misschien kan dat met een bedrag ineens. Ik wil wel weten hoeveel dat eigenlijk is en of ik daarna nog genoeg heb om leuke dingen te doen. Wie weet hoe oud ik word!

Open voorbeeld →

Ahmed (66)

Alleenstaand | Koophuis | Modaal inkomen

Inkomen per maand: € 2.693

Ik heb mijn hele leven gewerkt en ben weinig op reis geweest. Met een bedrag

Linda (65)

Alleenstaand | Huurhuis | Hoger inkomen

Inkomen per maand: € 3.999

Ik wil graag eerder stoppen met werken dan op mijn AOW-leeftijd. Ik heb ook

Zelf rekenen via twee routes

Van een eerste indicatie naar een berekening per regeling of product

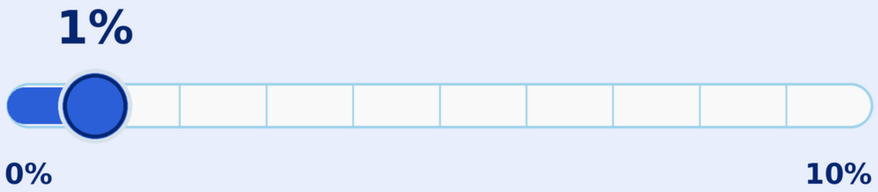
1 Snel een eerste check

- Pensioenbedragen bij elkaar op AOW datum
- Snel indicatief inzicht

2 Uitgebreide berekening

- Één pensioenregeling of lijfrente
- Specifieker voor die regeling of dat product

Wat vraagt de tool van de gebruiker?

De uitkomst is een schatting op basis van de gegevens en regels van het moment van invullen.

Gebruiker verzamelt stap voor stap inhoud

Wat houdt iemand netto over?

Voorbeeld: € 25.000

Je houdt minder dan de helft over

Kies je voor het bedrag ineens? Dan houd je ongeveer **43%** over.

Het bedrag ineens is namelijk ongeveer **€10.859**

- Houdt veel minder dan de helft over
- **Houdt minder dan de helft over**
- Houdt ongeveer de helft over
- Houdt meer dan de helft over
- Houdt veel meer dan de helft over

Effect extra belasting

Wat houdt iemand over?

51% gaat naar de inkomstenbelasting en extra bijdrage Zvw

Als je voor een bedrag ineens kiest, gaat je inkomen in dat jaar omhoog.

Hierdoor betaal je in het jaar dat je het bedrag ineens ontvangt **€ 12.619** extra geld aan inkomstenbelasting en aan de bijdrage Zorgverzekeringswet (Zvw).

Daarnaast heeft je hogere inkomen in dat jaar ook invloed op de mogelijke toeslagen die je ontvangt.

Bruto bedrag ineens

€ 25.000

Belastingen

- € 12.619

Eventueel gemiste toeslagen

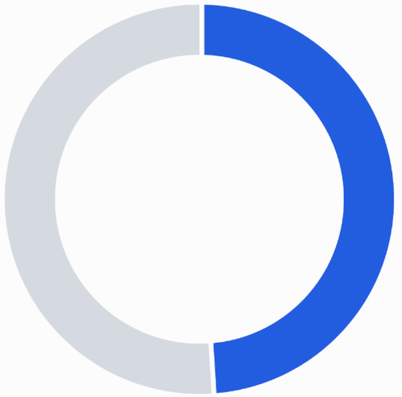
Wat houdt iemand over?

6% gaat naar toeslagen

Als je voor het bedrag ineens kiest, gaat je inkomen in dat jaar omhoog.

Hierdoor krijg je mogelijk **€ 1.522** minder aan toeslagen in het jaar dat jij het bedrag ineens ontvangt.

Door de extra belastingen en lagere toeslagen hou je niet het hele bedrag ineens over.

Bruto bedrag ineens

€ 25.000

Belastingen

- € 12.619

Toeslagen

- € 1.522

Bedrag dat je overhoudt

€ 10.859

Netto resterend bedrag

Wat houdt iemand over?

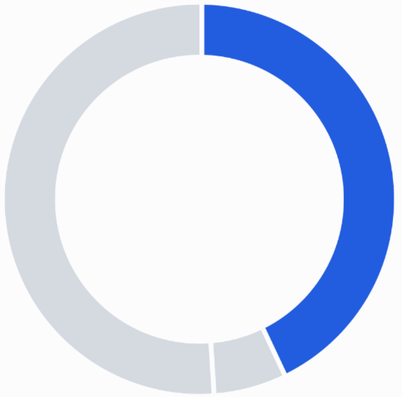
Je houdt ongeveer 43% over

Als je ervoor kiest om 10% van je pensioen in een keer te krijgen, is dat een bruto bedrag van **€ 25.000**

Van dit bedrag hou je minder dan de helft over. Het andere deel ben je kwijt aan extra belastingen en lagere toeslagen.

Het bedrag dat je overhoudt is ongeveer **€ 10.859**

Bekijk de volledige berekening

Bruto bedrag ineens
€ 25.000

Belastingen
- € 12.619

Toeslagen
- € 1.522

Bedrag dat je overhoudt
€ 10.859

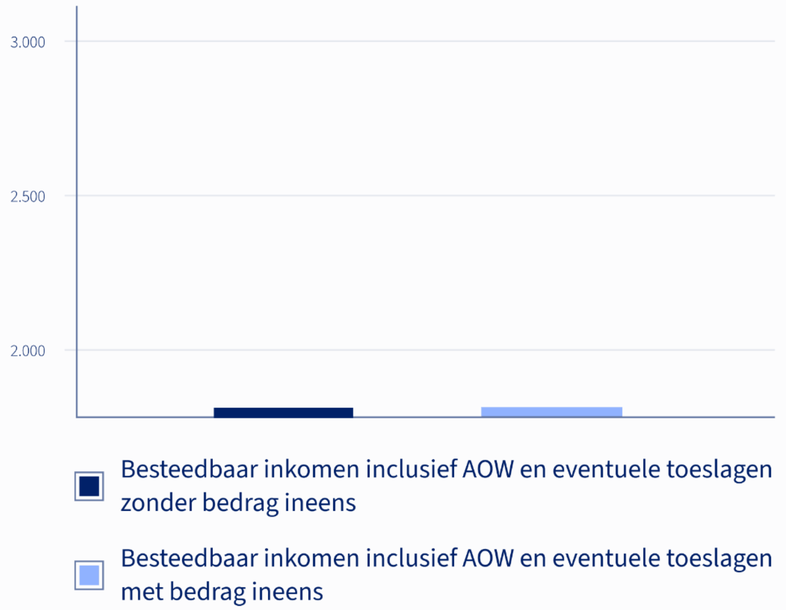
Indicatie besteedbaar inkomen

Wat houdt iemand over?

Je ontvangt elke maand € 50 minder besteedbaar inkomen.

Als je kiest voor het bedrag ineens, daalt je besteedbaar inkomen na dat jaar. Dat komt omdat er minder pensioen overblijft. Bijvoorbeeld 90% in het geval dat je bedrag ineens 10% is.

Per maand krijg je ongeveer **€ 50** minder besteedbaar inkomen.

Samenvatting van invoer en resultaat

Wat houdt iemand over?

Je houdt minder dan de helft over

- Je houdt in één keer **€ 10.859** over.
- Je hebt daarna elke maand **€ 50** minder besteedbaar inkomen.

⚠ **Let op:** de bedragen in de rekenhulp zijn afgerond en indicatief.

Bruto bedrag ineens

€ 25.000

Belastingen

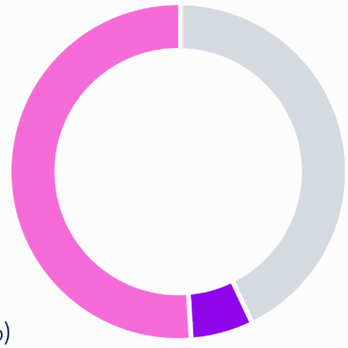
- € 12.619

Lagere toeslagen

- € 1.522

Bedrag dat je overhoudt (43%)

€ 10.859

De rekenhulp stelt vragen in een bewuste volgorde.

Gelaagde begeleiding en twee routes om de correcte data (zo goed mogelijk) te verkrijgen.

- ✓ Eenvoudig beginnen
- ✓ Begrijpelijk maken
- ✓ Mogelijkheden verkennen →

Keuzebegeleiding ≠ advies

Laat zien wat een keuze betekent. Niet wat iemand moet kiezen.

Hoe ver wil je gaan met het helpen van een deelnemer bij zijn keuze?

Klassieke route

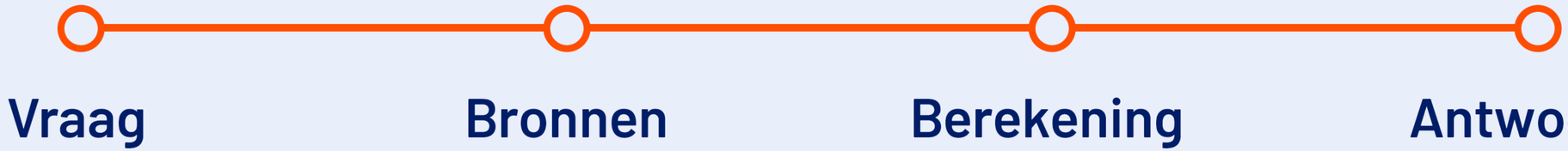
Vragenlijst
- **berekening**
- **inzicht**

Conversationele route

Gesprek
- **doorvragen**
- **inzicht**

De interface verandert. De verantwoordelijkheid niet.

Een AI-toepassing is méér dan alleen een taalmodel.

De kwaliteit hangt af van alle schakels, niet alleen van het model.

Dezelfde tool, een ander doel.

FINNY

Helpt oriënteren

VINNY

‘Kan’ richting geven

FINNY

OPEN DATA & OFFICIËLE REGISTRATIES

CBS StatLine
Officiële statistieken, live opgevraagd: inflatie (jaarmutatie CPI, tabel 70936ned), huizenprijzen landelijk en per regio (85773NED, 83625NED), cao-loonontwikkeling (85663NED) en gemiddelde energietarieven (85592NED).

Kadaster BAG
De Basisregistratie Adressen en Gebouwen: bouwjaar, woonoppervlakte en gebruiksdoel van een woning, op postcode en huisnummer.

RVO EP-Online
De officiële registratie van energielabels. Het label voedt ook de maximale hypotheekberekening (energiezuinige woningen mogen extra lenen).

WOZ-waarde
De vastgestelde WOZ-waarde komt van de gebruiker zelf: op te zoeken via wozwaardeloket.nl of over te nemen van de WOZ-beschikking van de gemeente (uploaden mag ook).
Er bestaat geen officiële publieke WOZ-API; automatisch opvragen staat daarom standaard uit.

DNB Statistiek
Gemiddelde rentes van Nederlandse banken voor huishoudens: spaargeld en deposito's, hypotheken per rentevaste periode en consumptief krediet. De neutrale benchmark achter "krijg ik een eerlijke spaarrente?".

Ministerie van Financiën: belastingparameters 2026
Box 3-tarieven, forfaits, heffingsvrij vermogen en het maximale aftrektarief voor hypotheekrente, overgenomen uit de officiële publicatie "Belangrijkste wijzigingen belastingen 2026". Gebruikt in de afweging aflossen / beleggen / sparen.

REKENMOTOR

Figlo Calculations (Vitec Figlo)
De professionele rekenmotor die ook financieel adviseurs gebruiken. Alle fiscale en financiële berekeningen: netto inkomen, AOW-bedrag en -datum, bedrag ineens, jaarruimte, maximale hypotheek en de NHG-grens.

MoneyView-marktdata (via Figlo)
Actuele hypotheekrentes en aanbiedergegevens, gepresenteerd als feitelijke marktdata, nooit als aanbeveling voor een aanbieder.

Nibud-referentiecijfers
Wat vergelijkbare huishoudens uitgeven, per categorie: het basisbedrag (minimaal noodzakelijk) en het voorbeeldbedrag. Gebruikt voor budgetvragen en voor de uitgavenkant van de pensioencheck: "kom ik straks rond?".

KENNISDOCUMENTEN

Officiële publicaties die Finny als naslag gebruikt bij uitleg (lokaal opgeslagen, met datum en herkomst):

Nibud Advies hypotheeknormen 2026 · Uitgaven van gepensioneerden (2025)

Wet- en regelgeving Regeling hypothecair krediet 2026 (Staatscourant) · Verzamelbesluit lijfrenten (2025)

Ministerie van Financiën Belangrijkste wijzigingen belastingen 2026

Belastingdienst Handboek Loonheffingen 2026

SZW Uitkeringsbedragen en rekenregels per 1-1-2026 (o.a. AOW-bedragen) · Kamerbrieven AOW-leeftijd 2031 en uitstel Wet bedrag ineens (naar 2029)

NHG Voorwaarden & Normen 2026

AFM Leidraad hypotheekadvisering (herzien 2026)

Pensioen Rijksoverheid Q&A nieuwe pensioenwet · Handleiding Uniform Pensioenoverzicht 2026

Wijzer in geldzaken Checklist hypotheek afsluiten

FINNY

Pensioenoverzicht-27-08-2026...
PDF-document

payslip_8_2026.pdf
PDF-document

Wat houd ik netto over als ik 10% ineens opneem?

Van 10% ineens (€ 43.800 bruto) hou je netto ongeveer € 21.500 over. Dat is zo'n 49% van het brutobedrag, omdat je dat jaar flink meer belasting betaalt en je zorgtoeslag lager uitvalt.

Let op: deze regeling (bedrag ineens) is wel aangenomen, maar gaat pas in op 1 januari 2029. Nu kan het dus nog niet. Zie dit als een indicatie voor straks.

De afweging in het kort:
- **Wel opnemen:** je krijgt nu eenmalig ~€ 21.500 netto in handen. Je maandbudget daarna wordt wel lager: ongeveer € 3.442 netto per maand in plaats van € 3.567, dus zo'n € 125 per maand minder, je leven lang.
- **Niet opnemen:** je houdt het hogere maandinkomen en betaalt niet in één keer veel belasting.

Of dit slim is, hangt af van wat je met het bedrag wilt doen en of je het hogere maandinkomen kunt missen. Wil je dit echt afwegen voor jouw situatie, dan kun je een adviseur zoeken via advieskeuze.nl (op onderwerp pensioen en op je woonplaats).

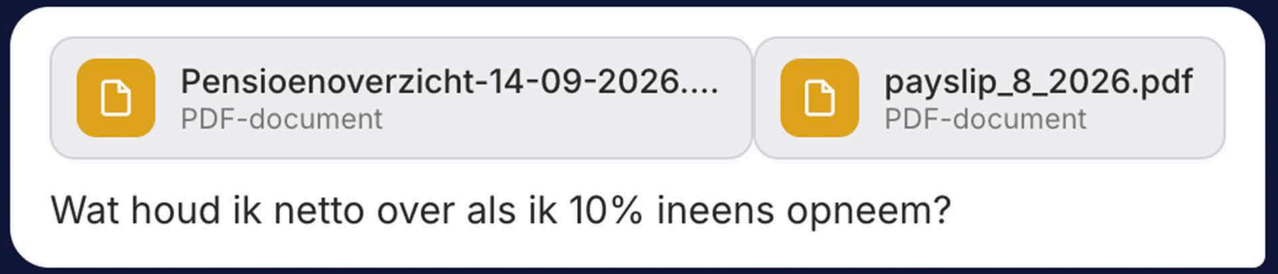
VINNY

"Vinny-analyse" met 8% rendement,

zonder kosten of risico

VINNY

Netto houd je ongeveer €20.544 over van je 10% ineens.

Mooi bedrag om iets leuks mee te doen! Denk aan die grote reis of een jetski waar je altijd van droomde. Lekker genieten.

Let op: het bedrag ineens kan officieel pas vanaf 2029. Jammer om zo lang te wachten. Daarom hebben we **Vinny Voorschot**: je krijgt het bedrag nu al, en je lost later af uit je pensioen. Zo kun je meteen beginnen met genieten.

Wil je dat ik bereken wat Vinny Voorschot voor jou kan betekenen? Plan gerust een vrijblijvend gesprek met een Vinny-specialist.

Wie beïnvloedt het antwoord dat de gebruiker krijgt?

De gebruiker?
De bron?
Of de aanbieder?

Vanuit de gebruiker kant is er hoop.

Nu

Veel vragen, handmatige invoer en beperkte toegang tot gegevens

Straks

Gecontroleerd gegevens delen, met toestemming en herleidbare bronnen

Een mogelijke rol voor digitale wallets en betrouwbare databronnen.

DATAKEEPER

OCKTO

Wat betekent dit voor jouw pensioencommunicatie?

1. **Verwacht vaker AI-antwoorden**

   Wees voorbereid om dat antwoord te duiden, te controleren en waar nodig te nuanceren.

2. **Toets de onderbouwing**

   Goede gegevens, correcte berekeningen, begrijpelijke uitleg en aandacht voor persoonlijke omstandigheden blijven essentieel.

3. **Denk verder dan je eigen communicatiekanalen**

   Deelnemers en klanten gebruiken ook externe AI-tools. Zorg dat zij betrouwbare informatie en begeleiding kunnen vinden, en denk na over de plaats daarvan in je klantreis.

De vraag is niet of AI ons
gaat helpen bij financiële keuzes.

De vraag is of we kunnen
vertrouwen op wat/wie er achter
het antwoord zit.

NIBUD × TWOPINE